

ODKRIVANJE IN DELO Z NADARJENIMI UČENCI

OPREDELITEV NADARJENOSTI

- **V strokovni literaturi ni enotne definicije nadarjenosti. Razlog je v tem, da nadarjeni niso neka homogena skupina, ampak se nadarjenost kaže v različnih oblikah in obsegih.**

Ena od najpogosteje uporabljenih definicij na svetu je definicija, ki je zapisana v ameriškem Zakonu o izobraževanju nadarjenih iz leta 1978. Po tej definiciji so nadarjeni ali talentirani tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potencialne na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju, in kateri poleg rednega šolskega programa potrebujejo posebej prilagojene programe in aktivnosti!

ZNAČILNOSTI NADARJENIH UČENCEV

Osebnostne lastnosti, ki jih najdemo v skupini nadarjenih, se nanašajo na različna področja: **miselno-spoznavno, učno-storilnostno, motivacijsko, socialno-čustveno.**

Miselno-spoznavno področje

- **razvito divergetno mišljenje (fluentnost, fleksibilnost, originalnost, elaboracija),**
- **razvito logično mišljenje (analiza, abstrahiranje, posploševanje, sposobnost sklepanja),**
 - **nenavadna domišljija,**
 - **natančnost opazovanja,**
 - **dober spomin,**
 - **smisel za humor.**

Učno-storilnostno področje

- **široka razgledanost,**
- **visoka učna uspešnost,**
 - **bogato besedišče,**
 - **hitro branje,**
- **spretnost v eni od umetniških dejavnosti (glasba, ples, risanje, dramatizacija itd.),**
 - **motorična spretnost in vzdržljivost.**

Motivacija

- visoke aspiracije in potreba po doseganju odličnosti,
 - radovednost,
 - raznoliki in močno izraženi interesi,
 - vstrajnost pri reševanju nalog,
 - visoka storilnostna motivacija,
 - uživanje v dosežkih.

Socialno-čustveno področje

- nekonformizem,
- močno razvit občutek za pravičnost,
 - neodvisnost in samostojnost,
- sposobnost vodenja in vplivanja na druge,
 - izrazit smisel za organizacijo,
 - empatičnost.

ODKRIVANJE NADARJENOSTI

Odkrivanje naj bi potekalo v treh stopnjah:

1. evidentiranje,
2. identifikacija,
3. seznanitev in mnenje staršev.



1. Prva stopnja je evidentiranje učencev, ki bi lahko bili nadarjeni. Ta poteka na osnovi različnih kriterijev brez testiranj ali uporabe posebnih ocenjevalnih pripomočkov. Predlagani kriteriji:

- **Učni uspeh - učenec dosledno izkazuje odličen učni uspeh (v 1. triadi se upošteva opisna ocena).**
- **Dosežki (performance) - izjemni dosežki pri likovni, glasbeni, tehnični, športni in drugih dejavnostih.**
 - **Učiteljevo mnenje - ki si ga je o učencu oblikoval med vzgojno-izobraževalnim procesom. Posebno pozornost pri presojanju mora posvetiti tistim učencem, ki kažejo znake nadarjenosti in nimajo odličnega uspeha, ki prihajajo iz socialno depriviranega okolja, drugačnega kulturnega okolja, ali imajo specifične učne ali vedenjske težave.**
 - **Tekmovanja - udeležba in dobri rezultati na regijskih in državnih tekmovanjih.**
- **Hobiji - trajnejše aktivnosti, za katere ima učenec močan interes in v katerih dosega nadpovprečne rezultate.**
- **Mnenje šolske svetovalne službe - šolska svetovalna služba oblikuje svoje mnenje na osnovi obstoječe evidence o učencu, z vzgojiteljicami iz vrtca, razrednimi in drugimi učitelji, knjižničarjem in mentorji interesnih in drugih dejavnosti.**

V skupino evidentiranih so izbrani učenci, ki izpolnjujejo vsaj enega od navedenih kriterijev. To je širša skupina učencev, ki bi lahko bili nadarjeni.

2. Identifikacija nadarjenih učencev zajema poglobljeno in podrobnejšo obravnavo evidentiranih učencev in vključuje naslednja merila:

- **Ocena učiteljev - učitelji podajo oceno o že evidentiranih učencih s pomočjo posebnega ocenjevalnega pripomočka, ki naj bi zajel naslednja področja:**
 - razumevanje in pomnjenje snovi,
 - sposobnost sklepanja,
 - ustvarjalnost (fluentnost, fleksibilnost, originalnost, elaboracija),
 - motiviranost in interesi,
 - vodstvene sposobnosti,
 - telesno-gibalne sposobnosti,
 - izjemni dosežki (performance) na različnih področjih (umetniških, praktičnotehničnem in drugih področjih).

Za ocenjevanje se lahko izberejo različni metodološko neoporečni instrumenti, ki zajemajo zgoraj navedena področja.

- **Test sposobnosti - individualni ali skupinski test (npr. WISC, Ravenove progresivne matrice ..., priporočljivi so individualni testi).**
- **Test ustvarjalnosti - (npr. Jellen-Urbanov TCT-DP, Torranceovi testi ustvarjalnega mišljenja, ...).**

Test sposobnosti in ustvarjalnosti opravi in ovrednoti šolski psiholog.

Ugotovitev o tem, da je učenec nadarjen, se sprejme na sestanku razrednega učiteljskega zbora, na katerem sodelujeta tudi šolska svetovalna služba in koordinator za delo z nadarjenimi, če ta ni šolski svetovalni delavec.

3. Seznanitev in mnenje staršev

je zadnja stopnja odkrivanja nadarjenih, ko svetovalna služba skupaj z razrednikom seznanijo starše, da je bil njihov otrok spoznan za nadarjenega in pridobi tudi njihovo mnenje o otroku.



Martina Veren, pedagoginja
Suzana Farič, socialna pedagoginja